

Η πρεσβεία των ΗΠΑ το 1966-1969 στην Ελλάδα

Το βιβλίο-μαρτυρία του Ρόμπερτ Κήλυ

Την αθέατη όψη της αμερικανικής πρεσβείας στο κρισιμο μεταίχμιο πριν και μετά την επιβολή της χούντας των συνταγματαρχών, φωτίζει ο πρώην πρεσβευτής Ρόμπερτ Κήλυ στο βιβλίο του «**Η αμερικανική πρεσβεία και η κατάρρευση της δημοκρατίας στην Ελλάδα, 1966-1969**», που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις Πατάκη.

Από τους λίγους αμερικανούς που γνώρισαν σε βάθος την ελληνική πραγματικότητα, (αφού είχε ζήσει στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, πριν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, καθώς υπηρέτούσε ως διπλωμάτης ο πατέρας του, αλλά και μετά ο ίδιος ως πρεσβευτής το 1985-1989) αφηγείται, κρίνει και επικρίνει τα συμβαίνοντα στο προσκήνιο, αλλά και τα τεκταινόμενα πίσω από τους τοίχους της υπηρεσίας του.

Στις 431 σελίδες του βιβλίου, το οποίο εμπλουτίζεται με αποχαρακτηρισμένα έγγραφα του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, ο συγγραφέας συνταξιούχος πια, βγάζει στη φόρα τις διαφωνίες που είχε με την επίσημη πολιτική της χώρας του, η οποία-όπως ο ίδιος τονίζει- στηρίζει το Παλάτι, την ΕΡΕ (Εθνική Ριζοσπαστική Ένωση), τους Αποστάτες και τους πραξικοπηματίες, εις βάρος όχι μόνο της κεντροαριστεράς του Ανδρέα Παπανδρέου, αλλά και εις βάρος των μακροπρόθεσμων αμερικανικών συμφερόντων στην περιοχή: «Έχω την έντονη αίσθηση ότι διαπράξαμε

σοβαρά σφάλματα στην Αθήνα εκείνη την περίοδο» υπογραμμίζει στον πρόλογο του.

Στο βιβλίο υπάρχουν πάμπολλες αναφορές για την παρέμβαση των αμερικανών πρεσβευτών και σταθμαρχών της CIA με στόχο τη συγκρότηση κυβερνήσεων αρεστών στην Ουάσινγκτον, στο πλαίσιο του Ψυχρού Πολέμου προς ανάσχεση του λεγόμενου «κομμουνιστικού κινδύνου».

Μερικά αποσπάσματα από το βιβλίο ζωντανεύουν την περιπέτεια της Ελλάδας:

«Γνωρίζαμε τη διάταξη μόχθου του ελληνικού στρατού καθώς

εμείς τον εξοπλίζαμε. Για να βρούμε ποιο στρατιωτικό εξοπλισμό παρέτασαν οι ελληνικές δυνάμεις, το μόνο που χρειαζόταν να κάνουμε, ήταν να εξετάσουμε τα δικά μας κατάστιχα πωλήσεων».

«Η ομάδα των αποστατών κεντροδεξιών πολιτικών που βρισκόταν τότε στην κυβέρνηση ήταν, πρακτικά, δημιούργημα της CIA. Οι σχέσεις της CIA με την Ένωση Κέντρου και γενικά οποιοσδήποτε βρισκόταν αριστερότερα του Γεωργίου Παπανδρέου-δηλαδή το μισό περίπου του ελληνικού λαού-θεωρούνταν εχθρός που του έπρεπε μονάχα ο αφανισμός».

«Όντας σε απόγνωση για το ποιοι ήταν οι πραξικοπηματίες, στραφήκαμε στο σταθμό της CIA για πληροφορίες. Ο δεύτερος στην ιεραρχία αξιωματούχος της CIA μας έδειξε με υπερηφάνεια μια αναφορά από τον Ιανουάριο του 1967,

η οποία, αν και σύντομη και όχι και πολύ δι-αφωτιστική, πράγματι προσδιόριζε μία ομάδα αξιωματικών του στρατού που σχεδίαζαν ένα πραξικόπημα, και κάποιος συνταγματάρχης Παπαδόπουλος ήταν πρώτος στη λίστα».

«Μία μοίρα του Έκτου Στόλου βρισκόταν τότε σε ελληνικά ύδατα. Είχε έρθει εκεί μία μέρα μετά το πραξικόπημα, ως αποτέλεσμα του απή-ματος που υπέβαλε ο βασιλιάς στις 21 Απριλίου, όταν, φοβούμενος για τη ζωή του, ζήτησε μια πιθανή επιχείρηση απομάκρυνσης του ίδιου και της οικογένειάς του».

«Ο κόσμος συχνά ρωτάει, πόσο Αμερικανός και πόσο Έλληνας ήταν ο Ανδρέας Παπανδρέου; Παρά τις δύο δεκαετίες που έμεινε στην Αμερική, ο Ανδρέας στην ουσία παρέμεινε Έλληνας. Για πολύ έμοιαζε με προσωρινό κάτοικο που είχε ζήσει στις Ηνωμένες Πολιτείες».

Μέσα από τις μαρτυρίες, τα στιγμιότυπα, τα ντοκουμέντα, τα περιστατικά, τις γκάφες, τις κρίσεις, τα επιχειρήματα αλλά και τη σκιαγρά-φηση της προσωπικότητας των αμερικανών διπλωματών στην Αθήνα -με τα προσόντα και τις ψυχώσεις τους- αναδύεται ο παλιός κόσμος της αντιπαράθεσης των δύο υπερδυνάμεων σε μία χώρα με κρίσιμη στρατηγική σημασία, που αντιμετώπιση από τη Ουάσινγκτον ως Ευρωπαϊκή μπανανία. Στάση που είχε ως επακόλουθο την έκρηξη του ελληνικού αντιαμερικανισμού. Αυτόν τον αντιαμερικανισμό πάσχιζε να αποτρέψει, με την ευέλικτη πολιτική του, ο μελίχιος διπλωμάτης Ρόμπερτ Κήλυ, αναγνωρίζοντας το δικαίωμα της κεντροαριστεράς να κυβερνήσει, εφ' όσον το ήθελε ο ελληνικός λαός.